

zbornik radova

UNAPREĐENJE STANOVANJA

'94

ARHITEKTONSKI FAKULTET
UNIVERZITETA U BEOGRADU

**prvi naučni skup
UNAPREĐENJE STANOVANJA '94**

**Arhitektonski fakultet
Univerziteta u Beogradu**

Zbornik rada sa naučnog skupa
"UNAPREĐENJE STANOVANJA '94"

Redakcioni odbor:

Prof.dr. Borivoje Andjelković - predsednik
Prof. dr Branislav Milenković
Prof.dr. Vojislav Kujundžić
Doc.dr. Nadja Kurtović-Folić
Doc.dr. Dušanka Djordjević
Doc.dr. Milica Popović-Jovanović
Doc.dr. Branislav Žegarac
Asis. mr. Miodrag Ralević

YU ISBN 86-7907-014-9

Tehnički urednik:

dipl.ing.arch. Zoran Djukanović

Za izdavača:

Prof.dr. Milan Rakočević

Izdavač:

Arhitektonski fakultet
Univerziteta u Beogradu
Bulevar Revolucije 73/II, Beograd

Tiraž:

250 primeraka

Godina izdavanja:

1994

SADRŽAJ

UVODNA SAOPŠTENJA.....	1
Predgovor.....	2
Dr Branislav Milenković Budućnost stanovanja.....	3
ASPEKTI OSAVREMENJAVANJA POSTOJEĆEG STAMBENOG FONDA.....	7
Prof. dr Milutin A. Lješević Vrednovanje i ekoloških i lokacionih uslova za stambenu izgradnju i stanovanje.....	9
Dejan Filipović, Aleksandra Gojšina Ekološke karakteristike planiranja i oblikovanjalokalnog ambijenta u gradu.....	17
Ljubina Stefanović - Tasić dipl.ing. arch. Problemi planiranja gradske regulacije u aktuelnim uslovima na primerima centralnih stambenih delova Jagodine, Obrenovca i Beograda.....	25
Doc. mr Dragana Bazik Potencijal stambenih jedinica.....	34
Ružica Bogdanović Novi tretman ulica u stambenim zonama.....	42
Vujanac Zorica, Dimitrijević Svetlana Mogućnosti unapređenja gradskih ambijenata korišćenjem jednostavnih rešenja uz prikaz svetskih primera.....	50
Prof. dr Milorad B. Ribar dia. Vrednovanje uslova stanovanja na selu.....	58
arch. Miroljub Stanković Unapređenje stanovanja u centralnoj zoni Niša.....	66
Džemila Beganović, Tanja Popović Aspekti osavremenjavanja nekoliko specifičnih stambenih sredina u Prištini.....	73
Milošević Suzana Izmena oblika objekata kao element povezivanja čoveka i okoline.....	81
Dr Mirjana Mihajlović - Ristivojević Neki problemi učešća korisnika u kreiranju stambenog prostora.....	88
Mr. arch Lidija Đokić Osvećenje kao aspekt osavremenjavanja stambenog prostora.....	97

<i>dr Slavka Stanković</i>	
Primena savremenih zaštitno izolacionih elemenata za prozore, kod objekata postojećeg stambenog fonda, u cilju poboljšanja funkcionalnih i oblikovnih karakteristika prozora.....	101
<i>Dušan Ilić dipl.inž.grad.</i>	
Održavanje stambenog fonda u gradovima - problem planiranja, organizacije i realizacije radova na održavanju višestambenih zgrada.....	108
<i>Radomir Folić, Nada Kurtović - Folić</i>	
Neki problemi pouzdanisti i održavanja zgrada.....	117
<i>Dr Aleksandra Jovanović - Zdravković, Dr Nenad Grujić,</i>	
<i>Mr Đorđe Đorđević, Mr Branislav Popkonstantinović</i>	
Iluzija uvećanja uočenog arhitektonsko urbanističkog objekta nastala udaljavanjem posmatrača.....	127
<i>Dr Aleksandra Jovanović - Zdravković</i>	
Osvrt na jedan primer stvaranja iluzije u arhitektonskom prostoru.....	132
POSTER	
<i>Arh. Aleksandar Videnović</i>	
Specifični problemi interpolacije manjih stambeno - poslovnih objekata u užem urbanom prostoru Beograda.....	135
RAZVOJ SPECIFIČNIH PROGRAMA I TIPOVA STANOVANJA.....	137
<i>Prof. Nada Lazarević Bajec</i>	
Uloga stambene politike i urbanog planiranja u obezbeđivanju socijalnog stanovanja.....	139
<i>Mr Nikola S. Mamuzić, dipl. istoričar umetnosti</i>	
Kultura stanovanja.....	144
<i>Aleksić Julija, Kovačević Sonja</i>	
Specifičnosti projektovanja manastirskih konaka u kontekstu graditeljskog nasleđa.....	147
<i>Vladimir Macura, Ksenija Petovar, Miodrag Ferenčak, Aleksandra Mitrović</i>	
Strategija održive obnove romske enklave Orlovsko naselje u Beogradu.....	155
<i>Mr. arh. Ružica Božović</i>	
Stanovanje za obolele od AIDS-a.....	163
<i>Dr Rada Plavšić dipl.inž.arh.</i>	
Tehničko - ekonomska koncepcija izgradnje stambenih zgrada za izdavanje.....	170
<i>dil.ing.arch. Popović Branislav</i>	
Vikend naselja - neiskorišćeni rezervoari za problem razvoja stambene izgradnje u gradovima u Srbiji.....	177

<i>Prof. dr Milica Bajić Brković</i>	
Regionalni kriterijumi lokacije naselja za izbeglice.....	179
<i>Jovanović Sofija</i>	
Specifičnosti stanovanja za izbeglice.....	186
<i>Dr Branislav Žegarac</i>	
Iskustva u projektovanju i građenju objekata za smeštaj izbeglica.....	194
<i>Boris R. Folić i Ljubiša M. Folić</i>	
Neki Konstrukcijski problemi kod mobilne i adaptibilne arhitekture.....	203
<i>Dr arh. Mirjana Andelković, Dr arh. Nikola Cekić</i>	
Prilog istraživanju društvenih sadržaja u bližoj okolini stana.....	211
<i>Ljubiša M. Folić, Ivana I. Vitaljić</i>	
Unapređenje stanovanja u kombinovanim dečjim ustanovama.....	221
<i>Dr. Nikola Cekić, Danica Stanković</i>	
Vrednost ideje kolektivnog stanovanja u realizovanom projektu za studentski dom u Pragu.....	229
<i>Dr. Nikola Cekić, Dr. Mirjana Andelković</i>	
Mogući pravci razvoja stambenih jedinica u studentskim domovima.....	235
<i>Mr Miodrag Ralević dia.</i>	
Tipološko - razvojna matrica formiranja i razvoja tipova "novih" programa stanovanja.....	242
POSTER	
<i>Brana Mitrović</i>	
Poslovno stambeni objekat u procesu nastajanja.....	251
PROBLEMI STAMBENE REGULATIVE U AKTUELnim USLOVIMA.....	253
<i>Branislav Stojanović</i>	
Neki od uzroka krize u stambenoj izgradnji.....	255
<i>Vesna Tomic dipl.ing.arch.</i>	
Put od neuhvatljivog do improvizacije.....	265
<i>G. Mihaljević</i>	
Korenite promene finansiranja stanogradnje.....	268
<i>red. prof. Dr Dušan Ilić</i>	
Uticaj vlasničke transformacije na strukturu i organizaciju stana.....	274
<i>Zoran Žunković dipl.ing. arh.</i>	
Negativni aspekti uticaja postojeće regulative na projektovanje stambenih zgrada.....	282

<i>arh. Zoran Đukanović, arh. Ksenija Lalović, arh. Vladimir A. Milić, arh. Biserka Mitrović</i>	291
Planiranje rekonstrukcije naselja kolektivnog stanovanja.....	
<i>Dr Kršimir Martinković arhitekt, redovni profesor</i>	297
Jedno od mogućih rešenja regulative u zgradarstvu.....	
<i>Dr Branimir Ujdur nučni saradnik</i>	304
Problemi stambene izgradnje - izgradnja grada u uslovima embarga.....	
<i>Jelena Ivanović-Šekularac dipl.ing.arch.</i>	314
Nadzidjivanje zgrada.....	
<i>Mr Veliborka Bogdanović, Prof dr Krešimir Martinković</i>	319
Regulativa o toplotnoj zaštiti stambenih zgrada u aktuelnim uslovima.....	
<i>Dr Slavko Zdravković, spec. Branko Turnšek, Mr Goran Jovanović</i>	324
Aktuelni problemi pri adaptaciji i rkonstrukciji stambenih zgrada u seizmičkim područjima.....	
<i>arh. Aleksandar G. Popović</i>	332
"Slavija"-segmentna evolucija nasleđene gradske strukture.....	
RAZVOJ PORODIČNIH STRUKTURA STANOVANJA.....	339
<i>Mr Tatjana Pejović Cvijović dipl.ing.arch</i>	341
Opšta klasifikacija porodičnih stambenih struktura.....	
<i>Mr Dušan Soković dipl.ing.arch.</i>	349
Aktuelni tokovi preoblikovanja stambenih funkcija i formi.....	
<i>arh. Aleksandar Videnović</i>	356
Geneza, razvoj i nove tendencije u formirajući kuće i okućnice u razbijenim srpskim selima ibarskog tipa na primeru Vlasine.....	
<i>Aleksandra V. Soboljevski-Miljić</i>	364
Iskustva i pouke tradicionalne arhitekture na primerima kuća Kosova i Metohije.....	
<i>Đukanović Ljiljana dipl.ing.arch., Đukanović Zoran dipl.ing.arch.</i>	377
Tradicionalno porodično stanovanje južnog Sibira.....	
<i>Mr Goran Jovanović,spec., Branko Turnšek, Dr Slavko Zdravković</i>	387
Uticajni faktori na definisanje forme, mesta i organizacije stana u kontekstu sklopa tipskog sprata.....	
<i>dipl.ing.arch Ivković Živomir</i>	393
Adaptibilan stan.....	

SPECIFIČNI PROBLEMI INTERPOLACIJE MANJIH STAMBENO-POSLOVNIH
OBJEKATA U UŽEM URBANOM PROSTORU BEOGRADA

SPECIFIC PROBLEMS OF INTERPOLATION OF SMOOLER HOUSING AND
BUSSINES OBJECTS IN THE CLOUSE URBAN AREA OF BELGRADE

Arh. Aleksandar Videnović,
Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu,
Bulevar Revolucije 73/II

Rezime: U projektovanju i realizaciji novih stambenih ili stambeno - poslovnih objekata, ali i rekonstrukciji, dogradnji i adaptaciji postojećih, u uslovima striknog poštovanja regulacije urbane sredine i projekantskih kanona, javljaju se već poznati, ali i neki još uvek nedovoljno rasvetljeni problemi. Tako je put od ideje do realizacije otežan ne samo ubičajenim pravno - imovinskim i planersko - zakonskim preprekama, već i nizom novih poteškoća prouzrokovanih nejasnoćama u nadležnostima, a naročito poremećenim odnosima između materijalno osnaženog investitora i pisanim ili nepisanim uslovima omeđenog projektanta. Aktuelna dešavanja u pomenutim situacijama, mogu biti interesantna u svetu promenjenih odnosa u lancu investitor - projektant - izvođač - nadzor. Barokizacija i dekadencija u razvoju ukusa novih investitora, formiranog nakaradno, na principu dedukcije elemenata videni na novim objektima u bližoj ili daljoj okolini, dovodi projektanta u ulogu očajničkog branioca gole profesionalne etike. Ovakva se praksa najviše manifestuje na objektima stanovanja, poslovanja ili kombinacije ovih namena, koji su očigledno najbolji teren za promociju finansijske moći naručioca.

Summary: There is number of old known problems which appear in planning and realization of new housing or business buildings or when reconstructing, enlarging and adapting the existing ones, providing that the urban environment regulations and architectural canons are respected. But there are also some problems which are not enlightened yet. So the process from the idea, to the realization is hindered not only by the usual laws on property and obstacles in planning laws, but also by a number of new difficulties caused by unclearness in competence, and especially by a disorder in relations between the financially strengthened investor and an architect who is surrounded by issued or unissued rules. Actual happenings in the situations mentioned above could be interesting from the aspect of variable relations in the investor - architect - contractor customer chain. Decadency in the development of taste of the new investors which had been poorly formed on the principle of the deduction of elements seen on new objects in the closer or further surroundings, puts an architect in the position of a desperate defender of the pure professional ethics. In practice this manifests itself the most on the housing buildings, business complex or the combination of both, which are obviously the best terrain for the promotion of the financial ability of the investor.

Sadržaj postera: Prikaz projekata interpolacije stambeno - poslovnih objekata u Beogradu:

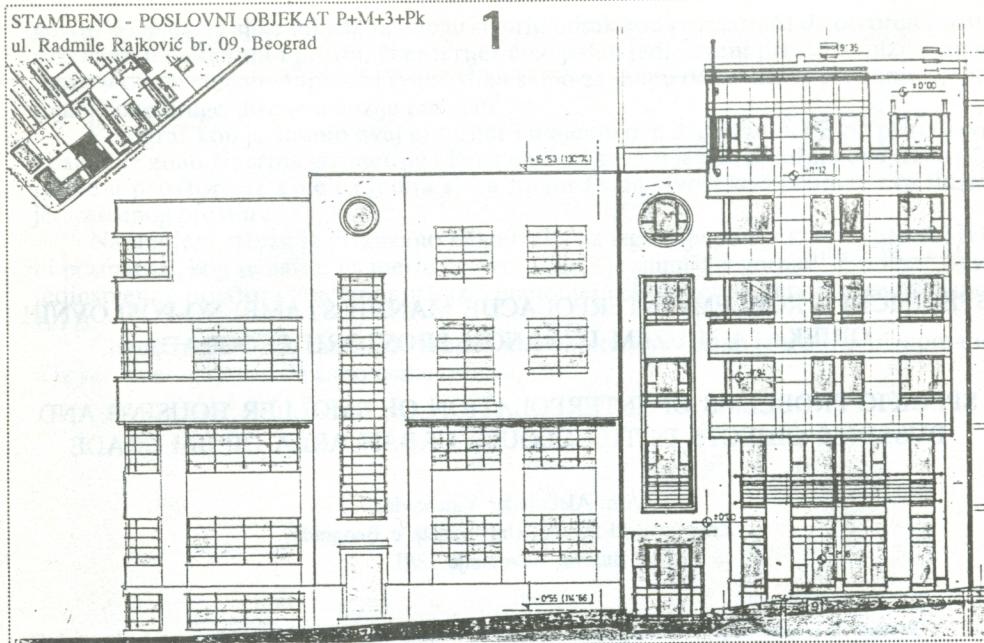
1. Stambeno - poslovni objekat u ulici Radmila Rajković br. 09.

(-naručilac: Stambena zadruga "Partizanski put"; -autor: arh. A. Videnović; -projektovano: 1993.; -zadatak: novi objekat na slobodnoj lokaciji uz obavezu uklapanja sa susednim objektom koji je pod tretmanom zaštite kao arhitektonsko - urbanistička vrednost; -status: neposredno pred realizacijom;)

2. Stambeno - poslovni objekat u ulici Narodnog fronta br. 28.

(-naručilac: privatno lice; -autor: arh. A. Videnović; -projektovano: 1992/93.; -zadatak: rekonstrukcija, adaptacija i dogradnja na postojećem objektu P+1, uz uklapanje sa susednim objektima; -status: realizacija u toku;)

STAMBENO - POSLOVNI OBJEKAT P+M+3+Pk
ul. Radmila Raiković br. 09, Beograd

Problematika urbanizacije grada, a posebno Beograda, na prostorima koji pre drugih zaslužuju da budu visoko urbanizovana sredina i dalje ostaje "klizavo tlo" za stručnu javnost i to u nešto većoj meri nego do pre nekoliko godina. Ondašnje probleme (nedostatak investicija, komplikovano pribavljanje saglasnosti za gradnju, unisonost ukusa...), zamenili su novi (neprirodna i diktirajuća finansijska moć investitora, sukob u zakonskoj nadležnosti, poplava deformisanog novokomponovanog ukusa). Ranije se uz minimum mogućnosti izvlačio maksimum profesionalne etike i estetike. Paradoks je da se danas u atmosferi labavih propozicija i rastegljivih mogućnosti, taj nekadašnji maksimum čini teško dostižnim.

2

STAMBENO - POSLOVNI OBJEKAT P+M+2+Pk
ul. Narodnog fronta br. 28, Beograd

